

Tallinna elanikkonna hoiakud alkoholi jaemüügi litsentsi äravõtmise suhtes alkoholi müügieeskirjade rikkumise korral

Tallinn
Oktoober 2007

Küsitluse läbiviimine ja selle metoodika

Tellija – Tallinna Linnakantselei

Aeg – küsitlus viidi läbi ajavahemikul 12.-15.oktoober 2007

Meetod – telefoniküsitlus

Sihtrühm – Tallinna elanikkond vanusevahemikus 15-74 aastat

Valimi suurus – N=503

Valimi kujundamise meetod – stratifitseeritud juhuvalim. Respondentide valik toimus juhuslikult genereeritud telefoninumbrite valimisega Tallinna telefoninumbrite teadaolevate kombinatsioonide vahemikest. Kuna ca kolmandik tallinlasi ei oma fikstelefoni, kasutati telefoninumbrite genereerimisel ca kolmandiku ulatuses ka mobiilioperaatorite numbrikombinatsioone. Fikstelefoni numbritele helistamisel kasutati seejuures “noore mehe reeglit”, ehk vastajaks paluti võimaluse korral pere noorim meesliige. Kui sellist vastajat polnud kodus või leibkonnas üldse, paluti vastajaks kõne vastuvõtja (mõlemad eeldusel, et tegemist on vanusevahemikuga 15-74 aastat).

Samal ajal jälgiti küsitluse käigus kujuneva valimi sotsiaaldemograafilisi proportsioone vastajate soo, vanuse, suhtluskeeke ning linnaosa tunnuse lõikes. Tagamaks lõpliku küsitlusvalimi vastavust tallinlaste sotsiaaldemograafilisele profiilile nimetatud nelja tunnuse lõikes, rakendati küsitluse viimases kolmandikus filtreerimist juba täitunud sotsiaaldemograafiliste rühmade suhtes (täitunud rühma esindaja sattumisel vastajaks, loobuti intervjuust ning valiti uus number), kuni normile ligilähedaste elanikkonna proportsioonidega said kaetud kõik sotsiaaldemograafilised rühmad (straadid). Meetod on vajalik, kuna sõltumata küsitlusaegadest ja valiku reeglitest, on näiteks pensionäride sattumine küsitlusvalimisse reaalsem kui noorte meeste sattumine (neid pole kodus). Viimast probleemi aitab leevendada ka mobiiltelefonide numbrite kasutamine.

Seega oli kogu kirjeldatud protseduur vajalik selleks, et juhuvaliku põhimõtte kasutamise raames tagada küsitlusvalimi vastavus Tallinna elanikkonna sotsiaaldemograafilistele proportsioonidele, mis on küsitlustulemuste esinduslikkuse seisukohalt võtmetähtsusega.

Küsimus – küsitluse raames esitati vastajatele üks küsimus, mis oli koostatud uuringu tellija poolt, järgmise sõnastusega:

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?”

Vastusvariandid koostati uurija poolt järgmise sõnastusega:

1. toetan kindlasti
2. pigem toetan
3. pigem ei toeta
4. kindlasti ei toeta
5. RASKE ÕELDA

Selgitus: RASKE ÕELDA variandi kirjutamine suurte tähtedega tähendab küsitlustehniliselt, et seda varianti ette ei loeta, kuid märgitakse kui vastaja nii ütleb või ei oma seisukohta.

Küsitletud valimi struktuur

		Arv	%
Vastaja sugu	Mees	229	46
	Naine	274	54
Linnaosa	Haabersti (Õismäe)	49	10
	Kesklinn	53	11
	Kristiine	38	8
	Lasnamäe	144	29
	Mustamäe	81	16
	Nõmme	52	10
	Pirita	15	3
	Põhja-Tallinn	71	14
Rahvus	Eestlane	276	55
	Venelane	200	40
	Muu	27	5
Suhtluskeel	Eesti	299	59
	Vene	204	41
Vanusegrupid	15-17	20	4
	18-34	169	34
	35-54	177	35
	55+	137	27

Standardhälve, ehk lubatud vea marginaal. Arvestades kogu valimi (N=503) vastuseid, on küsitlustulemuse lubatud kõikumispiir maksimaalselt +/- 4.5% (usalduväärsuse tase 95% juhul kui vastused jaguneks vaid kahe variandi vahel suhtega 50/50). Kõigil muudel juhtudel ning alamrühmade vastuste juures on lubatud vea marginaal erinev ning siinkohal mitteotstarbekas kirjelda. Samas esitame tulemuste tabelitöötlusteed nii, et lugejal on võimalik jälgida erinevate vastajarühmade vastuste eristuvuse statistilist olulisust, ehk vea marginaalist väljumist.

Uuringu meeskond

Kalev Petti – projekti juhtimine ja järelvalve

Kadri Suits – Küsitluse programmeerimine CATI keskkonda ja numbrite genereerimine

Ingrid Niklus – küsitluse juhtimine

Suive Pahrt – andmetöötlus

Põhitulemused

Kirjeldatud eksimuse juures toetab üldiselt alkoholi müügiloa äravõtmist kaupluselt 69% tallinlastest. Sammu ei toeta 28% ning seisukohta ei oma 3% küsitletutest

Seejuures on märkimisväärne, et üldise toetuse protsent on ligilähedaselt sarnane kõigis vanuserühmades

Samas ilmnevad vanaserühmiti märkimisväärsed erinevused müügiloa ärvõtmise toetuse kindluses ning selge suundumus on, et mida vanema vastajaga tegemist, seda kindlam on toetus. Kui 15-17 aastaste seas (kes ise ongi asjassepuutuv rühm) toetab kindlasti müügiloa äravõtmist 15%, siis vanimas rühmas (55+) on see juba 52%. Vastavalt väheneb kõigis vanuserühmades pigem toetajate osa, kuna üldise toetuse määr oluliselt ei muutu

Naiste seas on kindlate toetajate osa veidi kõrgem kui meeste seas

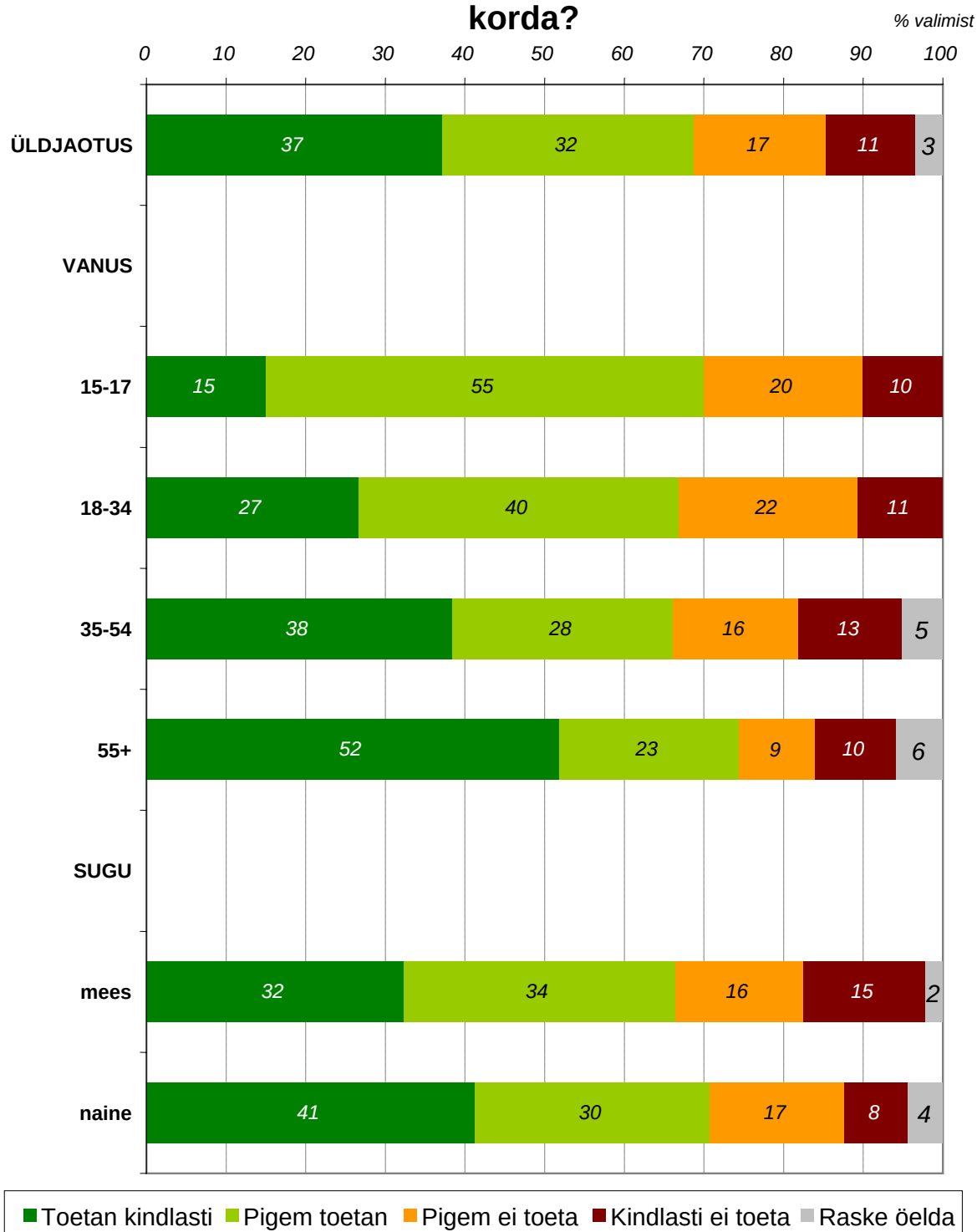
Oluline on vastuste struktuuri erinevus siiski suhtluskeeles lõikes. Kui eestikeelse elanikkonna seas on üldine toetus müügiloa äravõtmisele 62% ja kindel toetus seejuures 27%, siis venekeelse elanikkonna seas on üldine toetus 78% ja kindel toetus seejuures 52%, mis on ligi kaks korda enam kui eestikeelse elanikkonna seas.

Kuigi linnaosade elanike hoiakutes on otseselt raske eeldada olulisi erinevusi (vastaja linnaosa kui tunnus ei tohiks üldiselt olla antud teemas hoiakut määrav), mõjutab suhtluskeeles tunnus siiski oluliselt ka vastuste jaotust linnaosade lõikes. Nii on toetus müügiloa äravõtmisele kõrgeim Lasnamäel.

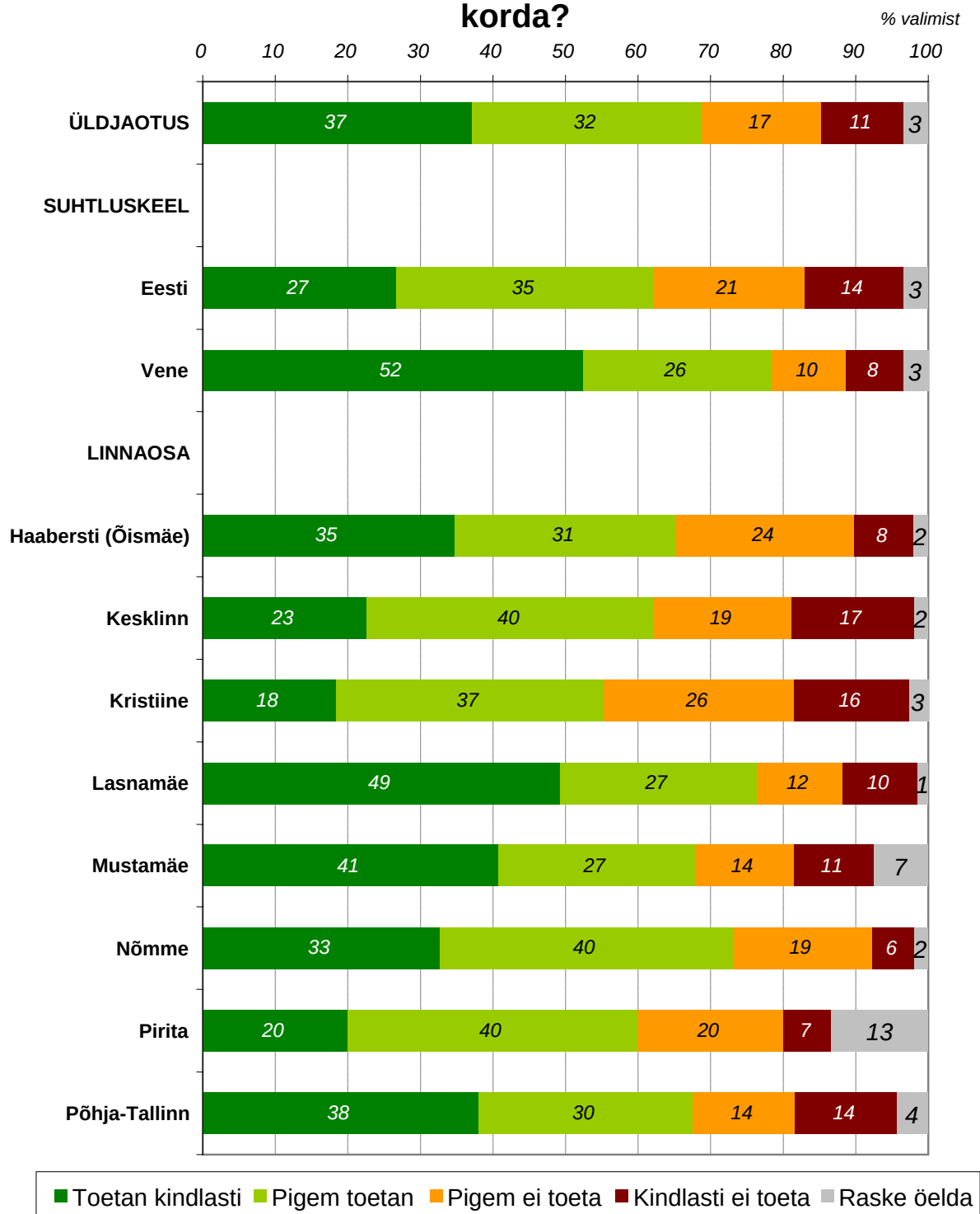
Antud juhtumi puhul on siiski huvipakkuv vaadata ka Kristiine linnaosa elanike suhtumist (avalikkuses on käsitletud just Kristiine Prisma juhtumit). Ilmneb, et siin on toetus alkoholi müügiloa äravõtmisele kõigist linnaosadest väikseim – üldine toetus 55%, sh.kindel toetus 18%. Sammu mittetoetajaid on kokku 42%.

Ilmselt mõjutavad Kristiine tulemust 2 tegurit: a) Kristiine Prisma on oma linnaosas väga tugeva positsiooniga kaubandusettevõtte (tegelikult määrava turuosaga); b) kui probleem puudutab inimese enda tarbimist, muutub suhtumine eksimustesse leebemaks

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

Samad uuringutulemused tabeltöötlustena

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

	Sugu		
	Kokku	Mees	Naine
	-----	-----	-----
VASTAJATE ARV	503	229	274
Toetan kindlasti	37	32*	41*
Pigem toetan	32	34	30
Pigem ei toeta	17	16	17
Kindlasti ei toeta	11	15*	8*
Raske öelda	3	2	4

NB! Siin ja edaspidi on 1 tärniga (*) ning kollaselt tähistatud need tulemused, mis erinevad üldjaotusest (kokku veerg) statistiliselt olulisel määral, ehk erinevus väljub juhusliku vea marginaalist usaldusväärsusega 95%

2 täрни (**) ka rohelise värvi korral on tegemist statistiliselt olulise erinevusega usaldusväärsuse tasemel 99%

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

	Kokku	Haa-bersti	Kesk-linn	Kris-tiine	Lasna-mäe	Musta-mäe	Nõmme	Pi-rita	Põhja-Tallinn
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
VASTAJATE ARV	503	49	53	38	144	81	52	15	71
Toetan kindlasti	37	35	23*	18*	49**	41	33	20	38
Pigem toetan	32	31	40	37	27	27	40	40	30
Pigem ei toeta	17	24	19	26	12	14	19	20	14
Kindlasti ei toeta	11	8	17	16	10	11	6	7	14
Raske öelda	3	2	2	3	1	7*	2	13	4

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

	Suhtluskeel		
	Kokku	Eesti	Vene
	-----	-----	-----
VASTAJATE ARV	503	299	204
Toetan kindlasti	37	27**	52**
Pigem toetan	32	35*	26*
Pigem ei toeta	17	21**	10**
Kindlasti ei toeta	11	14*	8*
Raske öelda	3	3	3

Kas toetate politsei ettepanekul alkoholi jaemüügi loa äravõtmist kauplustelt, mis on müünud alaealistele alkoholi vähemalt kaks korda?

	Vanus				
	Kokku	15-17	18-34	35-54	55+
	-----	-----	-----	-----	-----
VASTAJATE ARV	503	20	169	177	137
Toetan kindlasti	37	15	27**	38	52**
Pigem toetan	32	55	40**	28	23**
Pigem ei toeta	17	20	22*	16	9**
Kindlasti ei toeta	11	10	11	13	10
Raske öelda	3	-	-**	5	6

Nagu näeme, ei ole siin noorima vanuserühma tulemusele tärne omistatud, kuigi selle erinevus üldjaotusest on kahe esimese vastuse osas suurim. Põhjuseks on asjaolu, et antud rühma osakaal (vastajate arv) valimis on väga väike, mistõttu isegi nii suure erinevuse puhul ka ebapiisav statistiliselt usaldusväärse võrdluse tegemiseks. Samas näeme, et kuigi sammu kindlaid toetajaid on noorte hulgas vähe, asenduvad need ettevaatlikuma toetusega, ehk näib, et noored ei taha selles küsimuses olla kategoorilised.